OBSAH

Seznam použitých zkratek XI
Úvodní slovo editora XVI

I. Brexit a jeho právně-institucionální dopady na EU jako celek ... 1

1. **Institucionální a rozpočtové aspekty postbrexitové reformy Evropské unie** 3
1.1 Úvod 3
1.2 Rozpočet Evropské unie 4
1.3 Unijní instituce a změna rovnováhy členských států v nich 7
1.3.1 Evropský parlament a změny v evropském volebním systému 7
1.3.2 Komise a změny v „agenda-setting" a složení 9
1.3.3 Rada 11
1.4 Změna beze změn 12
1.4.1 Zjednodušený postup pro změnu Smluv 12
1.4.2 Přechodové klauzule 13
1.4.3 Doložka flexibility 15
1.5 Závěr 16

2. **Evropský konstitucionalismus po brexitu** 17
2.1 Úvod – potřebnost ústavního řešení 17
2.2 Evropský demokratický konstitucionalismus 18
2.3 Brexit jako výzva pro demokratický konstitucionalismus 19
2.4 Instrumentalizace brexitu v ústavním systému Spojeného království .. 20
2.5 Význam rozsudku Nejvyššího soudu ve věci *Miller* 21
2.6 Ochrana základních práv po brexitu 22
2.7 Závěr 23

3. **Brexit a právní aspekty vnějších vztahů EU** 25
3.1 Úvod 25
3.2 Brexit a vnější smlouvy EU 25
3.2.1 Výlučné smlouvy 26
3.2.2 Smíšené smlouvy EU 27
3.3 Důsledky pro společnou obchodní politiku EU 29
3.3.1 Obchodní dohody 29

3.3.2 Dohody o vzájemném uznávání 30
3.3.3 Jednostranné preferenční systémy 30
3.4 Následky pro EU ve WTO 30
3.5 Společná zahraniční a bezpečnostní politika (SZBP) 31
3.6 Policejní a justiční spolupráce v trestních věcech (PJST) 32
3.7 Zastoupení u vybraných mezinárodních organizací 32
3.8 Konzulární pomoc 33
3.9 Vztahy Velká Británie – EU po brexitu 33
3.9.1 Přechodné období 34
3.9.2 Možný právní základ definitivního vztahu 34
3.10 Závěr 37

II. Brexit a budoucí postavení a práva občanů EU 39

4. Ovlivní brexit pravidla volného pohybu osob v EU? 41
4.1 Úvod 41
4.2 Volný pohyb osob v EU a výhrady členských států 41
4.2.1 Přechodná období v oblasti volného pohybu pracovníků 42
4.2.2 Směrnice o službách na vnitřním trhu a tzv. sociální dumping 43
4.2.3 Problematika tzv. sociální turistiky 46
4.3 Změny unijních pravidel volného pohybu osob v kontextu brexitu .. 51
4.3.1 Balíček Evropské komise na podporu mobility pracovních sil 54
4.3.2 Změna směrnice o vysílání pracovníků v rámci poskytování služeb 54
4.3.3 Změna koordinačního nařízení a otázka dalších „korekcí" volného pohybu osob 56
4.4 Závěr 58

5. Odchod Velké Británie z EU – otevření cesty k sociální Evropě? 59
5.1 Úvod 59
5.2 EU a sociální model(y) 61
5.3 EU v pasti sociálního minimalismu 63
5.4 EU a evropská společnost 67
5.5 EU a další sociální harmonizace 68
5.6 Evropská komise a alternativy k nastoupené cestě 72
5.7 SDEU jako stoupenec nového komunitarismu 74
5.7.1 SDEU, kolektivní dohody a národní opatření kolektivní ochrany zaměstnanců 77

5.7.2 SDEU a odlehčení zátěže národních sociálních systémů omezením dávkové turistiky ... 79
5.8 Závěr ... 82

6. Evropská občanská iniciativa a její aktuální reforma ... 85
6.1 Úvod ... 85
6.2 Ke stávajícímu právnímu rámci a hlavní charakteristice EOI ... 86
6.3 K dosavadnímu fungování EOI ... 88
6.4 K hodnocení dosavadního fungování EOI ze strany odborné veřejnosti ... 90
6.5 K hodnocení dosavadního fungování EOI ze strany Komise a Evropského parlamentu ... 93
6.6 K revizi nařízení o EOI ... 96
6.7 Vlastní hodnocení reformního návrhu a některé podněty ... 99
6.8 Závěr ... 101

7. Evropská unie a mezinárodní ochrana lidských práv ... 103
7.1 Úvod ... 103
7.2 K otázce vnější pravomoci EU v oblasti ochrany lidských práv ... 104
7.3 Dělba pravomocí EU a členských států při implementaci mezinárodních lidskoprávních závazků ... 109
7.3.1 Sdílená odpovědnost EU a členských států v kontextu Evropské úmluvy o lidských právech ... 109
7.3.2 Sdílená odpovědnost EU a členských států při plnění Úmluvy OSN o právech osob se zdravotním postižením do práva EU ... 111
7.3.3 Sdílená odpovědnost EU a členských států a Istanbulská úmluva ... 114
7.4 Koncepční a praktické problémy při realizaci sdílené odpovědnosti EU a členských států ... 115
7.4.1 Legislativní pravomoci EU a členských států v kontextu implementace mezinárodních lidskoprávních závazků ... 116
7.4.2 Problematika výhrad k mezinárodním lidskoprávním smlouvám ... 119
7.4.3 Princip subsidiarity ... 122
7.4.4 Výklad mezinárodních závazků v praxi SDEU a konvenčních orgánů ... 123
7.4.5 Uchopení sdílené odpovědnosti EU a členských států v praxi monitorovacího mechanismu ... 127
7.4.6 Lidskoprávní závazky EU a variabilní geometrie ... 128
7.5 Závěr: Hodnocení a perspektiva ... 131

III. Brexit a budoucnost hospodářské a měnové unie EU 133

8. Budoucnost hospodářské a měnové unie po brexitu 135
8.1 Úvod: Británie jako tradiční bašta euroskeptických postojů? 135
8.2 Velká Británie a její neúčast na třetí fázi hospodářské a měnové unie 136
8.2.1 Maastrichtská konvergenční kritéria 137
8.2.2 Ekonomické testy 138
8.3 Změna hospodářské a měnové unie – kdy, proč a jak 139
8.3.1 Bankovní unie 140
8.3.2 Unie kapitálových trhů 140
8.3.3 Společný rozpočet pro eurozónu a evropský ministr financí 141
8.3.4 Evropský měnový fond 142
8.4 Brexit = více Evropy? 143
8.5 Závěr 144

9. Brexit, ekonomická krize a nové prvky unijního institucionálního rámce 145
9.1 Úvod 145
9.2 Ekonomická krize a nové paradigma spolupráce v rámci Evropské unie 146
9.3 Institucionalizace eurozóny – Euroskupina a eurosummit – první signály změn 148
9.4 Finanční, ekonomická a dluhová krize jako změna pravidel hry – technické aspekty přijatých opatření 152
9.4.1 Finanční unie 153
9.4.2 Koordinace fiskálních a hospodářských politik v rámci EU 155
9.5 Inovativní řešení ekonomických problémů 162
9.6 Závěr 165

10. Daně po brexitu 167
10.1 Úvod 167
10.2 Obecný dopad brexitu do fiskální sféry 168
10.3 Vliv brexitu na přímé daně 169
10.4 Vliv brexitu na nepřímé daně 170
10.5 Dopad brexitu na mezinárodní daňové společenství 172
10.6 Dopad brexitu na mezinárodní spolupráci při správě daní 173
10.7 Závěr 174

11. Vnitřní trh EU bez Velké Británie – Jak moc prázdné bude „City" po brexitu? 175
11.1 Úvod 175
11.2 Svoboda usazování a volný pohyb služeb právnických osob v EU .. 175
11.3 Regulace pojišťoven v EU 177
11.3.1 Pomůže uznání rovnocennosti britským pojišťovnám? 179
11.4 Důsledky brexitu na pojišťovny ve Velké Británii 181
11.4.1 Pokračování pojistných smluv 181
11.4.2 Předávání osobních údajů 182
11.5 Závěr: Konec evropského finančního centra 183

12. Možný vliv brexitu na dohled nad finančním systémem Evropské unie 185
12.1 Úvod 185
12.2 Obecné otázky uspořádání dohledu 185
12.3 Základní modely uspořádání dohledu 187
12.4 Recentní vývoj v uspořádání dohledu na úrovni Evropské unie ... 188
12.5 Unijní dohledové orgány 190
12.6 Charakteristika uspořádání dohledových orgánů v Evropské unii .. 192
12.7 Možnosti zapojení Velké Británie do unijního dohledového uspořádání 193
12.8 Budoucí vývoj dohledu v Evropské unii 194
12.9 Závěr 196

Závěrem – Kam směřuje Evropská unie po brexitu? 199

English summary 207
Seznam literatury 211
Věcný rejstřík 221